

KVALITETSDEKLARATION

Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder

Ämnesområde
Finansmarknad

Statistikområde
Finansiella företag utom försäkring

Produktkod
FM0401

Referenstid
2017 Månad

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11
Statistikansvarig	11
Statistikproducent	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken är en snabbstatistik som syftar till att belysa monetära finansinstituts (vilket omfattar bl.a. banker, bostadsinstitut och finansbolag) tillgångar och skulder.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används inom många olika områden. Exempel på användare och användningsområden är:

- Riksbanken för statistikändamål. Finansinspektionen och Riksbanken kan även använda uppgifterna för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.
- Svenskt näringsliv, bankers och finansinstituts analysenheter samt branschorganisationer för bedömningar av och prognoser för finansmarknadernas utveckling.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag till artiklar om exempelvis utlåning till hushåll.
- Forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.) för olika forskningsprojekt.
- Som underlag i finans- och nationalräkenskaperna, vilka produceras av Statistiska centralbyrån.

1.2 Statistikens innehåll

De målstorheter som redovisas är monetära finansinstituts (MFI:s) olika balansräkningsposter nedbrutet på olika motparter och landområden. "Motpart" avser den part mot vilken rapporterade institutet har en position mot. Exempelvis utlåning till hushåll. Med "område" avses vilket landområde motparten är placerad. Exempelvis Sverige, EMU eller Övriga EU. Dessa presenteras dels på totalnivå och dels på enskild nivå för vissa institut. Viktiga variabler i undersökningen är t.ex. utlåning, in/upplåning, innehav av aktier, innehav av räntebärande värdepapper samt emitterade värdepapper.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen består av samtliga banker och kreditmarknadsbolag som klassificeras som ett MFI (181 st. avseende december 2016) enligt Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2014:2) om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik, och som står under Finansinspektionens (FI:s) tillsyn under referensperioden.

Till MFI räknas institut vars verksamhet består i att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra enheter än MFI och för att för egen räkning (åtminstone i ekonomisk bemärkelse) bevilja krediter och/eller placera i värdepapper. I syfte att mäta hela moderbolagets verksamhet ingår de svenska institutens filialer i utlandet i statistiken. Däremot ingår inte de svenska institutens dotterbolag i utlandet då de ses som egna juridiska personer registrerade i utlandet och inte ingår i moderbolaget. Bankaktiebolagsgruppen inkluderar även ombildade sparbanker. Banker, bostadsinstitut och finansbolag redovisas även på institutnivå. Med bostadsinstitut avses institut vilka enligt bolagsordningen har till huvuduppgift att ge krediter för bostadsändamål. Bostadsinstitut totalt omfattar samtliga i Sverige verksamma bostadsinstitut.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna består av MFI:s tillgångar och skulder i total valuta, samt uppdelat på utländsk valuta och svenska kronor. Tillgångarna och skulderna är uppdelade på olika motparter som exempelvis hushåll och icke finansiella företag samt olika typer av variabler. Se listan nedan för ett urval av de variabler som samlas in.

- Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker
- Belåningsbara statsskuldförbindelser
- Utlåning
- Obligationer och andra räntebärande värdepapper
- Aktier/Andelar
- Immateriella anläggningstillgångar
- Materiella tillgångar
- Övriga tillgångar m.m.
- In-/upplåning
- Emitterade värdepapper
- Efterställda skulder
- Obeskattade reserver
- Emitterade andelar i penningmarknadsfonder
- Övriga skulder m.m.
- Individuellt pensionssparande i Sverige
- Utlåning, Säkerhet bostad
- Leasing
- Köpta och sålda lån (netto)

1.2.3 Statistiska mått

Summa av respektive tillgångs- och skuldpost, i miljoner kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Ovanstående variabler redovisas för 1. MFI som är den övergripande institutnivån och för redovisningsgrupperna nedan. Institutens gruppstillhörighet nedan bestäms beroende på vilket tillstånd de har hos FI.

- 1.1. Banker
 - 1.1.1. Bankaktiebolag
 - 1.1.2. Sparbanker
 - 1.1.3. Utländska bankfilialer i Sverige
- 1.2. Bostadsinstitut
- 1.3. Finansbolag
- 1.4. Övriga MFI

Variablerna redovisas även för de enskilda banker och finansbolag som särskilt medgivit tillstånd till publicering av dess data i Statistikdatabasen (se avsnitt 4.1). Detta medför att en summering av enskilda institut och variabler inte summerar upp till totalerna (med undantag för bostadsinstituten där samtliga institut ingår).

1.2.5 Referenstider

Referenstider för variablerna är sista dagen i varje månad, kvartal eller år (beroende på rapporteringsfrekvens för de enskilda instituten).

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Den månadsvisa statistiken återspeglar inte målvariablerna fullständigt eftersom uppgifter från mindre institut samlas in kvartals- och årsvis. Deras uppgifter för de mellanliggande månaderna antas vara samma som för den av dem senast insamlade månaden. Antagandet kan ha brister, speciellt om det sker stora förändringar i något institut under de mellanliggande månaderna. Påverkan på statistiken är dock begränsad då endast de minsta instituten, vilka utgör 5% av den totala balansomslutningen, rapporterar kvartals- eller årsvis.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Undersökningen är en totalundersökning för de största rapporteringsskyldiga instituten som tillsammans står för 95 % av den sammanlagda balansomslutningen rapporterar månadsvis. Om Riksbanken bedömer att kvalitén på statistiken inte riskeras får institut vilkas samlade bidrag uppgår till högst 0,5 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning i stället upprätta och lämna en statistikrapport för varje år. Institut vilkas samlade bidrag uppgår till över 0,5 procent men som högst 5,0 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning får i stället upprätta och lämna en statistikrapport för varje kvartal. Inför varje kalenderår fastställs med vilken frekvens respektive institut ska rapportera. Urvalet görs med hänsyn till balansomslutningen den 30 september närmast föregående år. För ytterligare information se RBFS 2014:2.

2.2.2 Ramtäckning

Ramen för undersökningen utgörs av samtliga MFI som har tillstånd från FI, och avspeglar läget per den 30 september 2016. En risk för undertäckning finns om information om nya rapportörer från FI är oss tillhanda efter det att institutet har startat sin verksamhet.

2.2.3 Mätning

Undersökningen har ingen egen statistikinsamling utan använder uppgifter från den s.k. MFI-blanketten som rapporteras inom produkten Finansmarknadsstatistik (FM5001). MFI-blanketten är en elektronisk blankett och konsistenskontroller samt tidsseriegranskning genomförs för att identifiera eventuella felaktigheter och större förändringar per institut. På aggregerad nivå görs motsvarande kontroller.

Då statistiken baseras på inrapporterade uppgifter från institut så är det av stor vikt att instituten tolkar regelverk och förordningar på ett korrekt sätt. Mätfel kan uppstå om institut rapporterar uppgifter som inte är korrekta/sanna, vilket kan bero på okunskap, oaktsamhet, otydliga instruktioner etc.

2.2.4 Bortfall

Det är obligatorisk för MFI att lämna in uppgifter (se bilaga Allmänna uppgifter, avsnitt D) och efterlevnaden är stor, speciellt hos stora aktörer. I de få fall – mindre än 1% av MFI i en insamlingsomgång – enskilda uppgifter eller rapporteringsunderlag inte rapporterats inför publicering så används institutets senaste rapporterade uppgifter.

2.2.5 Bearbetning

Granskningen är inriktad på att uppnå tillförlitliga uppgifter både för de enskilda kreditinstituten samt på aggregerad nivå. Begärda uppgifter kan inte alltid hämtas direkt från institutens redovisning utan måste anpassas till statistiska ändamålet. Exempelvis ska utlåning rapporteras till nominella belopp. Tiden mellan inkomna rapporter till publicering är kort och det kan förekomma att instituten behöver justera värden i efterhand.

2.2.6 Modellantaganden

I de fall ett institut inte lämnar in rapporten, används värdet från föregående månad/kvartal/år till den aktuella publiceringen. Samma modellantaganden används för de institut vars uppgifter samlas in kvartals- och årsvis.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 18 bankdagar, räknat från den sista kalenderdagen i referensmånaden. Under de första 9 bankdagarna pågår datainsamlingen. Publicering sker sedan den 19 bankdagen i månaden (klockan 09.30).

3.2 Frekvens

Uppgifterna samlas in från instituten månads-, kvartals- eller årsvis (beroende på storleken på institutets balansräkning). Statistiken publiceras månadsvis, 19:e bankdagen efter referensperiodens slut.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt på förhand fastställd publiceringsplan för Sveriges officiella statistik på SCB:s webbplats, www.scb.se/Publiceringskalender (19:e bankdagen i månaden efter referensmånaden). Samtliga publiceringar har följt den ursprungliga tidsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i Statistikdatabasen <http://www.scb.se/FM0401>.

SCB publicerar också på uppdrag av Sveriges riksbank, "Riksbankens Finansmarknadsstatistik". Informationen nås via SCB:s webbplats www.scb.se/FM5001

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Specialbearbetningar kan göras av SCB på beställning mot avgift enligt fastställd taxa. Primäruppgifterna är dock skyddade av sekretesslagen, se allmänna uppgifter avsnitt B, vilket innebär att statistiken får inte röja enskilda institutens uppgifter.

4.3 Presentation

Statistikdatabasen innehåller tabeller med aggregeringar av olika balansräkningsuppgifter. Tidsserier finns tillbaka till januari 1998. Särredovisning av enskilda institut sker för dem som har gett medgivande till detta.

4.4 Dokumentation

Kvaliteten hos statistiken beskrevs i *Statistikens kvalitet (BaS)* t.o.m. år 2016. Från och med år 2017 beskrivs statistiken istället i detta dokument, *Kvalitetsdeklarationen*. Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se.

5 Jämförbarhet och sammanvärdbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Målpopulationen har över tid sett relativt likadan ut även om institut löpande startas och avvecklas. Två större förändring skedde i december 2001 och i mars 2003 då även finansbolag och monetära värdepappersbolag började rapportera sina tillgångar och skulder.

Insamlingen har sett likartad över tiden.

Målvariablerna har generellt sett lika ut över tid men olika typer av nedbrytningar har under årens lopp tillkommit och förfinats. En ny EU-anpassad standard över institutionella sektorer infördes i statistiken fr.o.m. 1998. Detta kan försvåra jämförelser med uppgifter före 1998. Exempel på

sektorer är banker, kommuner, icke-finansiella företag och hushåll. Till publiceringen avseende november 2014 började *standard för institutionell sektorindelning* (INSEKT 2014) tillämpas i undersökningen. INSEKT 2014 baseras på uppdateringen av Europeiska Nationalräkenskapssystemet (ENS 2010) och innebar krav på nya instrument- och motpartsnedbrytningar i statistiken. INSEKT 2014 ersatte tidigare standarden INSEKT 2000. Främst har uppdateringen påverkat sektorerna *icke-finansiella företag* och *andra sv. finansiella företag, ej MFI*. Det på grund av att många koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag har gått från den icke-finansiella till den finansiella sektorn. Undersökningen baseras på de nya sektorkoderna men har inte i samband med uppdateringen utökats med några nya nedbrytningar. Exempelvis har inte ingen uppdelning skett för försäkringsföretag och pensionsinstitut trots att de sedan INSEKT 2014 blivit egna sektorer.

Säsongsvariationer förekommer i statistiken men någon korrigering görs inte. T.ex. ökar bankernas inlåning i december genom att kundernas konton tillförs årets intjänade räntor.

För omklassificeringar av motpartssektorer eller institutförändringar som ger upphov till tidsseriebrott se fotnoter till tabellen i Statistikdatabasen.

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_FM_FM0401/MFIM1/?rxid=d720d063-5e03-4349-a8fc-d6d3e4c0bdf7#

Omvärldsförändringar för längre tidsserier

Innovationerna på kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen varit frekventa med åtföljande förändringar i rapporteringsunderlagen och försämrad jämförbarhet. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln "Utlåning till svensk resp. utländsk allmänhet" inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto dvs. efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster.

I samband med bildandet av stödbanker 1992 och senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott.

En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 80-talet samt att kronan tillåtits flyta fr.o.m. den 19 november 1992.

Införandet 1996-01-01 av ny lagstiftning om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag (1995:1559) innebar en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget. Första rapporttillfälle enligt den nya lagstiftningen var 1996-01-31. Tidsserier för många variabler har kunnat upprätthållas medan andra har brutits.

Under 90-talet har ett antal sparbanker och föreningsbanker bytt organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket givit skift i tidsserien för berörda bankgrupper.

Från och med december 2001 ändrades redovisningen vid rapportering av utlåning före reserveringar för befarade kreditförluster. Summa tillgångar

(balansomslutningen) redovisas emellertid exklusive dessa reserveringar avseende hela tidsserien.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Från september 2010 redovisas förutom Banker och Bostadsinstitut även MFI, finansbolag och övriga MFI i Statistikdatabasen. Det ger en helhet över monetära finansinstitut och det blir därmed enkelt att till exempel beräkna marknadsandelar. Jämförbarheten mellan de olika redovisningsgrupperna är god då målvariablerna är samma för samtliga redovisningsgrupper.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner, den är därför inte fullt jämförbar med statistik som bygger på bokslut. Andra skillnader som exempelvis kan förekomma är värderingsskillnader vilket också kan försvåra jämförbarheten med statistik som bygger på annan redovisningsstandard.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Skattningarna i samtliga tabeller är konsistenta.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I SCB:s statistikverksamhet gäller sekretess för uppgifter om enskilda enligt 24 kap. 8 § sekretesslagen (2009:400). Sekretess gäller även hos SCB i dess verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, enligt 30 kap 4a§ sekretesslagen (2009:400).

Undersökningen innehåller uppgifter om enskilda instituts balansräkningsuppgifter. Publicering av uppgifterna är möjlig om instituten skriftligen har gett samtycke.

C Bevarande och gallring

Riksbanken är arkivansvarig myndighet enligt arkivlagen för de handlingar och statistiska uppgifter som upprättas och samlas in av SCB för Riksbankens räkning. SCB förbereder för arkivering och överlämnar till Riksbanken grunddata och andra register, inklusive gamla versioner, samt standardiserade statistikleveransvariabler/statistikleveranser som ska arkiveras. Registren och leveransvariablerna bevaras digitalt och konverteras av SCB till det format som Riksarkivet fastställt som arkivformat. Insamlade statistiska rapporter, i digital- eller pappersform, med primäruppgifter gallras av SCB enligt Riksbankens gallringsbeslut. Publikationer, rapporter och dokumentation av statistiken bevaras digitalt och arkiveras av Riksbanken enligt gällande informationshanteringsplan. Riksbanken diarieför vissa handlingar rörande finansmarknadsstatistiken.

Varje institut som lämnar uppgifter elektroniskt måste spara en undertecknad kopia av rapporten i läsbar form i minst två år efter utgången av den rapportperiod som uppgiften avser. Även kopior av rättelser och andra ändringar av lämnade uppgifter som institutet gör ska undertecknas och sparas i minst två år. Detta i enlighet med Riksbankens föreskrifter och allmänna råd RBFS 2014:2.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftslämnarplikt föreligger med stöd av lagen om Sveriges Riksbank (1988:1385) 6 kap. 9§.

Balansräkningsstatistiken avseende monetära finansinstitut regleras av Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om instituts rapportering av finansmarknads-statistik: RBFS 2014:2.

E EU-reglering och internationell rapportering

Riksbankens balansräkningsstatistik avseende monetära finansinstitut (MFI) regleras av - Council Regulation (EC) No 2533/98 of 23 November 1998 - concerning the collection of statistical information by the European Central Bank. Statistik rörande balansräkningar för monetära finansinstitut (MFI) regleras också i förordning ECB/2013/33. Statistiken rapporteras inte internationellt.

F Historik

Från juni 1977 - december 1994 producerades den av SCB på uppdrag av Finansinspektionen (tidigare Bankinspektionen). Därefter övertogs produktionen av Riksbanken i januari 1998, för att i mars 2003 återigen hamna hos SCB, nu på uppdrag av Riksbanken.

Banker och kreditmarknadsföretag har publicerats av SCB sedan år 2001. I Statistikdatabasen (se Avsnitt 4.1) finns idag tre institutgrupperingar och ett flertal totaler:

Monetära finansinstitut (MFI): från 1998M01 framöver

Banker från 1998M01 framöver

Bank AB från 1998M01 framöver

Utländska bankfilialer i Sverige från 1998M01 framöver

Sparbanker från 1998M01 framöver

Bostadsinstitut. från 1998M01 framöver

Finansinstitut. från 1992K1 - 2001K3 framöver

Finansbolag från 1998M01 framöver

Övriga MFI från 1998M01 framöver

Tidigare hade de olika institutgrupperingarna olika lagstiftningar, men från och med den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag och finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med kreditmarknadsföretag. Den senare har även den (1 juli 2004) ersatts med en ny gemensam lag för banker och kreditmarknadsbolag, Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Historiska betydande förändringar i Statistikdatabasen (se Avsnitt 4.1):

- 2004-03-25 infördes tre nya bankgrupper (Bankaktiebolag, Utländska bankers filialer och Sparbanker totalt) i redovisningen.
- 2010-09-30 infördes ytterligare nya grupper. (MFI, finansbolag och Övriga MFI)
- Från och med 2010-09-30 presenteras även vissa Finansbolag på institutnivå. Tidigare endast banker och bostadinstitut.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig

Statistikansvarig myndighet	Finansinspektionen
Kontaktinformation	Tove Husell
E-post	fornamn.efternamn@fi.se
Telefon	08-787 80 00

Statistikproducent

Myndighet/ Organisation	Statistiska Centralbyrån
Kontaktinformation	John Svanäng
E-post	fmr@scb.se
Telefon	010- 479 42 40